

Utställningen “Forgiveness” eller ”Försoning”

Översättning till svenska

Utställningen är framtagen av **Fredens Hus i Uppsala.**

fredens hus

Fredens Hus Göteborg har hyrt den. Detta blad (med översatta citat) är skrivet av ordf. Karin Utas Carlsson den 15 nov. 2018. Plats: Rannebergens centrum, Angered.

Det finns en broschyr med mer information om alla de 15 berättelserna. Karin har gjort en sammanfattning med citat som kan användas vid samtal utifrån utställningen. Se detta material, som kan ses som en lärarhandledning, www.fredenshusgoteborg.se/aktiviteter.

Eftersom utställningen är på engelska har vi här lagt in översättning till svenska för varje bild.

Bild 1

Denna utställning visar hur olika idéer kring förlåtelse, försoning och konfliktlösning kan användas för att positivt påverka människors liv genom personliga vittnesmål både från offer och förövare. Den syftar till att ge människor alternativ till konflikter och hämnd.

Förlåtelse och försoning betyder olika saker för olika människor i olika situationer och behöver inte heller förutsätta varandra. Framför allt måste förlåtelse vara ett val. Det är också en resa och inte en slutdestination. Men går det att förlåta det oförlåtliga?

Djupgående förändring, medkänsla och förståelse är en process som tar tid. Hur kan vi främja den processen? Undersök utställningen och låt dig inspireras!

Bild 2 Eva Kor, Polen, Auschwitz

”Förlåtelse är lika personligt som kemoterapi – jag gör det för mig själv”

Tio år gamla togs tvillingarna Eva och Miriam Mozes till Auschwitz, där doktor Josef Mengele använde dem för medicinska experiment. Båda överlevde men Miriam dog 1993 i cancer i urinblåsan som en följd av de experiment som gjordes med henne som barn. Eva Kor har sedan dess öppet berättat om sina erfarenheter i Auschwitz och hon grundade The C.A.N.D.L.E.S. Holocaust Museum i Indiana, USA, där hon nu är bosatt. År 2003 förstördes museet i en mordbrand troligen av anhängare till vit makt-rörelsen (White supremacy).

Bild 3 a) Philippe Ngirente & Teresphore Uzabakiriho, Rwanda

”När han bad mig förklara exakt hur jag dödade hans far för att han skulle kunna förlåta mig, började jag att gråta.”

År 1994, när en miljon tutsier och moderata hutuer dödades i folkmordet i Rwanda, dödade Teresphore Uzabakiriho (hutu) Philippe Ngirentes far (tutsi). Tretton år senare stod Philippe ansikte mot ansikte med sin fars mördare i en Gacaca-rättegång. Gacaca-domstolar är ett deltagarstyrt rättssystem som traditionellt används i Rwanda för att lösa tvister i lokala samhällen. Gacaca-domstolarna, som sattes upp 2001–2012, var särskilt avsedda för att hantera följderna av folkmordet i Rwanda och hade ett uttalat syfte om försoning.

Bild 3 b) Jean-Baptiste Ntakirutimana, Rwanda

”Han förväntade sig att jag skulle vilja döda honom, något han sa skulle vara rättvist för att han hade dödat min mor.”

Jean-Baptiste Ntakirutimana, Rwanda är en tutsi vars familj mördades i folkmordet i Rwanda 1994. I april 2008 träffade han mannen som dödade hans mor.

Bild 4 Mary Blewitt, Rwanda

”Folkmord är bortom förlåtelse.”

År 1994, på bara hundra dagar, dödades nästan en miljon människor i Rwanda medan världen tittade på och inte gjorde någonting. Mary Kayitesi Blewitt, en rwandisk kvinna hade lämnat landet några år före folkmordet. När hon fick höra talas om dödandet, försökte hon att återvända hem, men alla gränser stängdes. När dödandet äntligen var över, reste hon direkt till sin hemby för att upptäcka att mer än 50 personer i hennes familj hade dödats. Mary, som nu bor i England, grundade “The Survivors Fund” (SURF) för att underlätta, hjälpa och stödja överlevande från folkmordet i Rwanda.

Bild 5 Sokreaksa Himm, Kambodja

”Vreden mot mördarna var lika stor som sorgen över min familj och den brann inom mig som ett stort eldklot.”

År 1977 såg Sokreaksa ”Reaksa” Himm, som då var 14 år, 13 medlemmar av sin familj mördas av röda khmerernas soldater, vid ”Dödens fält” i Kambodja. Efter att mirakulöst överlevt massakern svor Reaksa att hämnas på de män som var ansvariga för dödandet av hans familj. Efter att ha överlevt fasorna i flyktinglägren och de kringflackande dödsskvadronerna upplevde Reaksa flera år senare en livsavgörande omvändelse till kristendomen. Det gav honom en helt ny anledning att söka efter mördarna; att förlåta dem. Han arbetar för närvarande som missionär i Kambodja där han bygger skolor, startar kyrkor och utbildar ledare.

Bild 6 Kemal Pervanic, Bosnien

”Jag beslutade mig inte för att inte hata för att jag är en god person. Jag beslutade mig för att inte hata för att hat skulle ha avslutat det arbete de så framgångsrikt hade börjat.”

Kemal Pervanic är en överlevare från det beryktade koncentrationslägret Omarska, som inrättades av bosnienserbiska styrkor i början av Bosnienkriget. Lägre, ett ”utredningscentrum”, avslöjades av brittiska journalister 1992, vilket ledde till internationell skandal och fördömanden. Kemal bor nu i England, är grundare av “Most Mira” (“Fredens Bro”, en ideell organisation) och är författare till “The killing days: My journey through the Bosnian war” (“Dagar av dödande: Min resa genom det bosniska kriget”).

Bild 7 Satta Joe, Sierra Leone

”När jag tog hans hand snyftade jag – inte av förtvivlan utan av en känsla av lättnad att kanske kunde vi nu fortsätta.”

Satta Joe var offer för inbördeskriget i Sierra Leone, som varade 1991 – 2002. Hon bor i Konodistriktet – ett område med stora diamanfyndigheter, som utsattes för stor förödelse under kriget, då plundring och konstanta strider ägde rum mellan RUF-rebeller (Revolutionary United Front) och regeringsstyrkor. Kriget resulterade i mer än 50 000 döda och att mer än två miljoner människor fördrevs till grannländerna. Organisationen Fambul Toks (Family talk/Familjesamtal) arbetsmetod framstod då som en unik metod för att skapa försoning efter konflikten i Sierra Leone och de har hjälpt till att återuppbygga många liv, även Satta Joes.

Bild 8 Odongtoo Jimmy, Uganda

”Människor kan se mig som en förövare men jag är också ett offer för jag valde inte att döda.”

I juli 2002 kidnappades Jimmy Odongtoo av rebellgruppen Lords Resistance Army (LRA) i norra Uganda. Två år senare rymde han. LRA, som leds av den fanatiska Joseph Kony, beräknas ha kidnapp-

pat omkring 25 000 barn sedan 1987. I hans armé får pojkar ett val: döda eller dödas, medan flickorna används som sexslavar.

Bild 9 Francis & Berthe Climbié, Elfenbenskusten, & England

”Om du bara fokuserar på att straffa den skyldige, så släcker du själva anden och minnet av ditt barn.”

Victoria Climbiés liv blev kort och tragiskt. Hon föddes i Elfenbenskusten och när hon var sju år överlät hennes föräldrar, Francis & Berthe Climbié, vårdnaden av henne till en släkting, Marie-Therese Kouao, som sedan förde henne till England för att hon där skulle få en utbildning. Det var här som Victoria mötte sin död – hon torterades och dödades av samma person som hade lovat att hjälpa henne.

Bild 10 Katy Hutchinson & Ryan Aldridge, Canada

”En del av att vara människa är att rulla upp ärmarna och ta aktiv del i att reparera skadan.”

På nyårsafton 1997 misshandlades Katy Hutchinsons make Bob till döds när han gick för att se till en fest som grannens son höll. I den lilla staden Squamish i Brittiska Columbia, Canada, växte snart en mur av tystnad upp kring mordet. Det tog fyra år innan Ryan Aldridge erkände att han utdelat den dödande sparken. Ryan dömdes till fem års fängelse för dråp.

Bild 11 Jo Berry & Pat Magee, England & Nordirland

”Jag börjar inse att det spelar ingen roll vilken sida av konflikten man är på. Hade vi levt varandras liv skulle vi alla ha gjort vad den andre gjorde.”

När Sir Anthony Berry (brittisk parlamentsledamot) dödades i IRA:s bombattentat i Brighton, England, under Torypartiets konferens 1984, kastades hans dotter Jo in i en konflikt hon visste väldigt litet om. Sedan dess har hon besökt Irland många gånger och arbetet med offer och före detta stridande från båda sidor. I november 2000 träffade hon Pat Magee, den man som var ansvarig för hennes fars död. Pat Magee, född i Belfast och tidigare IRA-aktivist, fick flera livstidsdomar för Brightonattentatet. Han frisläpptes 1999 som ett resultat av Långfredagsavtalet och han har sedan dess varit aktivt involverad i fredsarbetet.

Bild 12 Phyllis Rodriguez & Aicha el-Wafi, USA och Frankrike

”När jag såg Zacarias i domstolen brast mitt hjärta för jag kunde inte se honom som en främling. Han är min väns son.”

Den 11 september 2001 dödades Phyllis Rodriguez' son, Greg, i terrorattacken mot World Trade Center. Året därpå träffade Phyllis Aicha el-Wafi, vars son Zacarias Moussaoui, hade åtalats för inblandning i terrordådet. Aicha hade rest från Frankrike för ett privat möte med familjer som hade förlorat sina nära och kära i 11 september-attacken. 2006 dömdes Zacarias Moussaoui till livstids fängelse utan möjlighet till benådning.

Bild 13 Rami Elhanan & Ghazi Briegeith, Israel & Palestina

”Om Ghazi och jag kan stå tillsammans efter att ha betalat det högsta möjliga pris, då kan vem som helst göra det.”

Ghazi Briegeith, en palestinsk elektriker, som bodde i Hebron på Västbanken, och Rami Elhanan, en israelisk grafisk formgivare från Jerusalem, Israel, träffades genom Parents Circle, en grupp med familjer till drabbade, som stöder försoning och fred. Ghatzis bror dödades vid en vägspärr år 2000, Ramis 14-åriga dotter föll offer för en självmordsbombare i Jerusalem 1997.

Bild 14 Michael Lapsley, Sydafrika

”Alla människor är kapabla att vara förövare eller offer – och ibland bådadera.”

Efter att prästen Michael Lapsley landsförvisades av den sydafrikanska regeringen 1976, gick han med i African National Congress, (ANC) och blev en av deras präster. Medan han bodde i Zimbabwe upptäckte han att han var på den sydafrikanska regeringens dödslista. I april 1990 fick han en brevbomb med posten. Han förlorade båda händerna, ena ögat och trumhinnorna spräcktes. Han driver nu “Institute for Healing of Memories” i Kapstaden.

Bild 15 Vusumzi Mcongo & Christo Brand, Sydafrika

”Vi kan inte leva med brustna hjärtan. Förr eller senare måste vi acceptera att dessa saker har hänt oss. Att stanna kvar i det förflutna vill bara leda till kaos.”

Christo Brand (Sydafrika) var en av de fångvaktare som hade uppdraget att vakta Nelson Mandela på Robben Island-fängelset mellan åren 1978 och 1987. Samtidigt avtjänade Vusumzi Mcongo ett tolv-årigt straff som politisk fånge. Efter att apartheidregimen kollapsat 1994 arbetade de båda på Robben Island Museum i Kapstaden.

Bild 16 Vladimir Khodosok, Ukraina

”Jag förlåter inte dem som är ansvariga. Skulle du?”

Den 26 april 1986 inträffade världens största kärnkraftkatastrof i Sovjetunionen. Olyckan vid kärnkraftverket i Tjernobyl, i nuvarande Ukraina, förorenade 155 000 kvadratkilometer. Där bodde 7 miljoner människor. 17-åriga Sasha Khodosok, som var två år då, bodde med sin familj i den förorenade staden Braghin. Det var inte förrän 1990, fyra år efter olyckan, som familjen flyttades till en ”ren” by 20 kilometer bort. År 1998 fick Sasha diagnosen sköldkörtelcancer – den enda barncancerform som bevisligen är kopplad till strålning. Hans föräldrar, Vladimir och Ludmile Khodosok, har blivit invaliderade till följd av olyckan.